

Finansal Okuryazarlık İle İlgili Tutum Ve Davranışların Üniversite Öğrencilerine Yönelik Değerlendirilmesi

Gökçe TEKİN TURHAN¹

Makale Gönderim Tarihi: 30 Mart 2020

Makale Kabul Tarihi: 17 Eylül 2020

Öz

Günümüzde yaşanan ekonomik gelişmeler ve finansal serbestleşme, bireylerin finansal sisteme katılım ve adaptasyonunun artmasını sağlamış, karmaşıklaşan finansal karar alma süreçleri de finansal okuryazarlığı çok daha önemli hale getirmiştir. Piyasaları algılayabilme, ulusal ve uluslararası ekonomilerin etkinlik ve gelişimini öngörebilme ihtiyacı finansal okuryazarlığı hem birey hem de toplum açısından önemli bir kavram haline getirmiştir. Bunun bir nedeni de bireyin finansal okuryazarlık seviyesinin, sadece kendi günlük yaşamını değil, toplumsal olarak bütün finansal sistemin etkinliğini ve verimliliğini etkilemesidir. Finansal okuryazarlık düzeylerinin artırılması önce hanehalkı sonrasında ülke ekonomisi için oldukça önemlidir. Çalışmanın amacı, bir özel üniversitede farklı fakültelerde okuyan 1100 üniversite öğrencisinin finansal okuryazarlık tutum ve davranışlarının belirlenmesi ve bazı demografik özelliklere göre anlamlı farklılıklarının ortaya konulmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Finansal Tutumlar, Finansal Davranış, Üniversite Öğrencileri, Gençlik ve Finans, Finansal Karar Alma

Jel-sınıflaması: C13, G00, G02

¹ Nişantaşı Üniversitesi, Bankacılık ve Finans Bölümü, gokcetekinturhan@gmail.com, Orcid No: 0000-0001-7039-6782

Evaluation Of The Attitudes And Behavior Of University Students On Financial Literacy

Abstract

Economic developments and financial liberalization have increased the participation of individuals in the financial system, and the abundance of complicated financial decisions made financial literacy more important and relevant than before. An educated perception of the national and international markets has become an important skillset for both the individual and society. Financial literacy of the individual affects not only her own daily life but also the efficiency of the financial system for the society. Increasing financial literacy of the youth is especially critical for the household and the overall economy for countries with a young population such as Turkey. The aim of the study is to determine the financial literacy attitudes and behavior of 1100 university students studying in different faculties of a private university and to reveal significant differences based on certain demographic characteristics.

Keywords: Financial Literacy, Financial Attitudes, Financial Behavior, University Students, Youth and Finance, Financial Decision Making

Jel Classification: C13, G00, G02

1. GİRİŞ

Bireyler çeşitli finansman araçlarını kullanarak birikimlerini yatırıma dönüştürürler. Bunun sonucunda gelir elde etmeyi hedeflerler. Finansal okuryazarlık hane halkının daha fazla tasarruf yapma eğilimini artıracaktır. Çünkü, finansal okuryazarlık sayesinde daha doğru yatırımlar yapılarak risk-getiri dengesi iyi kurulup daha yüksek gelir elde edeceğini kişi artık bilecektir (Dvorak ve Hanley, 2010:649). Tasarrufların artması ve neticesinde finansal piyasalarda değerlendirilmesi fon ihtiyacı duyan şirketlere gerekli fonu sağlayacak ve yatırıma dönüşecektir. Bu durum, ülke ekonomisinin büyümesi ve gelişmesi açısından da çok önemlidir. Finansal okuryazarlığın bir başka toplumsal önemi, kişilerin yanlış kararları neticesinde oluşabilecek iflas ya da haciz gibi durumları en aza indirmesidir. Finansal okuryazarlığın artırılması hem finansal piyasaların etkinliğini artıracak hem de toplumun kredilere, bireysel emekliliğe, faiz oranlarına, temel ekonomik göstergelere ve tasarrufa olan bakış açısını değiştirecektir (Kindle, 2010: 475).

Bireysel finansal okuryazarlık, bireyin parasal refahını etkileyen finansal koşulları anlama, yorumlama, idare etme ve yazma yeteneğidir. Bu, finansal seçenekleri ayırt etme, parasal ve finansal konuları tartışma, gelecek için plan yapma ve gündelik finansal kararları etkileyen hayatın akışındaki olaylara etkin bir biçimde yanıt verme gibi genel ekonomi içindeki etkinlikleri de içermektedir (Lusardi ve Mitchell, 2014:22). Kişilerin değişkenlik gösteren ekonomiyi kavraması, bilgi ve becerilerini sürekli artırmasıyla ilgilidir. Bireyin, devamlı olarak değişim gösteren dünyayı anlayabilmesi için yaşanan finansal durumlardaki gelişmeleri sürekli takip etmesi ve yeniliklere açık olması gerekmektedir. Ancak bu şekilde yaşadığı dünyayı daha kolay anlayabilmesi mümkün olacaktır (Jorgensen ve Salva, 2010:267).

Bu çalışmanın amacı, özel üniversitede farklı fakültelerde eğitim gören 1100 öğrenci için finansal okuryazarlık tutum ve davranışlarının belirlenmesi ve belirlenen bazı demografik özelliklere göre anlamlı farklılıklarının ortaya konulmasıdır.

2. FİNANSAL OKURYAZARLIK KAVRAMI

Finansal okuryazarlık kavramı, bireylerin finansal gücünü koruyabilmesi ve finansal anlamda doğru kararlar verebilmesi için ihtiyaç duydukları bilgi, beceri, tutum ve davranışların bütünü olarak ifade edilebilir. (Gökmen, 2012:20) Bu becerilere vâkıf olmak, yalnızca karşılaşılabilecek sorunları çözmek konusunda değil, öngörünün güçlenmesini sağlayarak önlem aşamasında da bireylere yardımcı olacaktır (Öztürk ve Demir, 2015:114).

Finansal piyasaları algılayabilmek, tasarruf ve tüketim dengesini oluşturabilmek, finansal riskleri öngörebilmek ve opsiyonlar içerisinde en uygun olanını seçebilmek şeklinde sıralanabilecek bu tür kabiliyetler, finansal okuryazarlığın kapsamı içerisindedir. Örneğin; kredi kartı kullanımları, konut ya da bireysel kredi kullanımlarının hangi dönemlerde daha fazla yarar sağlayacağı, emeklilik planları, sigorta vb. uygulamaların işleyişi ve en faydalı olanın seçimi gibi kararlara yardımcı olur. Bireylerin, finansal piyasaları algılayabilmesi ve risk-getiri dengelerini kurabilmeleri, finansal okuryazarlık seviyesiyle doğru orantılı şekilde olacaktır (Luksander vd., 2014:235).

Kişilerin sahip olmak istediği en önemli özelliklerden biri, parayı etkili ve verimli kullanabilme yetisine sahip olmaktır. Finansal okuryazarlık, İngiltere'deki "The Department for Education and Skills" tarafından,

bugünün değişen dünyasında fırsatların belirlenmesi ve bunlardan en iyi şekilde yarar sağlamanın anahtarı olan finansal kararlar alabilme yeteneği, her birey için önemli bir yaşam becerisi olarak açıklanmıştır (Lacatus, 2016: 323). Finansal okuryazarlık, bireylerin ulusal ve uluslararası gelişmeleri çok daha kapsamlı ve rahat algılayabilmesine olanak sağlarken, kişileri hem mantıklı hem de cesaretli kararlar almaya itmekte ve aynı zamanda ekonomik sorunları anlamalarına da yardımcı olmaktadır. Finansal okuryazarlık genel olarak doğru tercihler yapmak için özellikle finansal piyasa ürünlerinin risk ve karışıklıklarını anlama ve bunlara aşinalık sağlanması olarak tanımlanmaktadır. Olanakları ölçüsünde yaşamak zorunda olan kişiler, finans konusunda mantıklı tercihler yapabilmesi için yeterli finansal bilgiye sahip olması ve finansal sorunlarla mücadele edebilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda bu kişilerin gelecek dönem planlaması yapmak, banka borçlarını kapatmak ve giderlerini kontrol edebilmek gibi doğru finansal hareketler sergilemesi gerekmektedir (Bevan-Dye ve Akpojivi, 2016:118). Literatürde, finansal okuryazarlıkla ilgili farklı tanımlar bulunmaktadır. Genel olarak literatür bilgileri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Finansal Okuryazarlık Tanımları

Schagen ve Lines	1996	Para kullanımı ve yönetiminde etkin ve doğru kararlar alabilme kabiliyetidir.
Chen ve Volpe	1998	Belirsizlik durumunda verilen finansal kararlarda en etkili kavramlardan biridir.
Mason ve Wilson	2000	Finansal kavramlar hakkında farkındalığı olan bireyin, karar aşamasında ihtiyaç duyduğu bilgilere ulaşabilmesi, algılayabilmesi ve bunları değerlendirebilmesi sürecini kapsar.
Vitt vd.	2000	Bireyin, finansal durumunu algılayabilmesi, analiz yapabilmesi, yönetim ve iletişim kurma kabiliyetlerine sahip olmasıdır.
Kim	2001	Uygar bir toplum içerisinde yaşayan bireylerin, yaşamlarını devam ettiren ihtiyaç duydukları temel bilgidir.
Worthington	2006	Ekonomiyi algılayabilme ve hane halkının kararlarında etkili olan ekonomik koşul ve şartların durumunun yorumlanabilmesidir.
President’s Advisory Council on Financial Literacy - PACFL	2008	Bireyin finansal anlamda emniyetini sağlayabilmesi için, hayatı boyunca eline geçen finansal kaynakları etkin şekilde değerlendirmesi ve bunun için gereken veriyi kullanabilmesi kabiliyetidir.
Lusardi	2008	Finansal okuryazarlık, temel ve ileri düzey olarak iki farklı kategoride değerlendirilebilir. Temel düzeyde; enflasyon, faiz oranı, risk ve riskin çeşitlendirilmesiyle alakalı bilgiler yer alır. İleri düzeyde ise risk ile getiri arasındaki ilişkiyi de kapsayacak şekilde hisse senedi, yatırım fonu ve tahvil gibi finansal enstrümanların işleyişi ve temel finansal bilgilerin dışındaki bu tür konulara hakimiyet söz konusudur.
Lusardi ve Tufano	2009	Finansal okuryazarlık, borç anlaşmaları ve spesifik şekilde finansal kararların içinde yer alan bileşik faizler hususunda temel bilgilerin uygulanabilmesi amacıyla basit kararları alabilme kabiliyetidir.

Remund	2010	Bireyin; borçlanma, tasarruf etme, bütçe oluşturma ve yatırım gibi önemli finansal kavramları algılama düzeyi ve kendi finansal durumunu yönetme kabiliyet ve güvenini ortaya koyduğu durumdur.
OECD INFE	2011	Bireyin, mali refahını amaçlayarak vereceği güvenli finansal kararlar; farkındalık, yetenek, bilgi, tutum ve davranışların bir araya gelmesinin sonucudur.
Shon vd.	2012	Mikro seviyede, günlük yaşamdaki finansal kararları alabilmek ve zorluklarını çözümlenebilmek için gereken bilgi ve kabiliyet şeklinde tanımlanır. Makro seviyede ise ülke vatandaşlarının pazardaki günlük finansal durum ve işlerini organize edebilmelerine yarayan ve hazırlıklı olabilmelerine olanak sağlayan kavramdır.
Atkinson ve Messy	2012	Bireysel refaha erişebilmek ve doğru finansal kararın alınabilmesi; bilgi, farkındalık, beceri, tutum ve davranışlar bütünüdür bir sonucudur.
PISA	2013	Finansal kavram, becerileri ve motivasyon durumunun bilinmesiyle birlikte anlaşılabilir de olması, bunun yanı sıra bir dizi finansal kavram boyunca kararların etkinliğini sağlayabilmek için bilgi ve anlayış çerçevesinde de uygulanabiliyor olması ve aynı zamanda ekonomik hayata katılırken, toplumun finansal refah gelişiminin de gözetilebilmesidir.
Hastings vd.	2013	Finansal okuryazarlık, bu vasfa sahip bireylerin hayat boyu finansal olarak emniyette olabilmeleri amacıyla, finansal kaynaklarını doğru ve etkin bir şekilde yönetebilme bilgi ve becerilerinin bütünüdür.
TEB ve Boğaziçi Üniversitesi	2014	Bireyin; gelir, birikim ve yatırımlarını akılcı bir yaklaşımla değerlendirilmesi ve bütçesini doğru yönetme yetkinliğine sahip olabilmesidir.
FODER	2015	Bireyin, parayı kullanma ve yönetmesine dair bilgi sahibi olarak değerlendirme yapabilmesi ve etkin kararlar verebilmesi, bir diğer deyişle kazanç, birikim ve yatırımlarını akılcı biçimde oluşturabilmeleri, doğru bütçeleme yapabilmeleri ve ilgili becerileri kazanmış olması halidir.

Literatürde geçen farklılıklar dikkate alındığında, finansal okuryazarlık tanımını oluşturan unsurların; finansal kavramlarla ilgili bilginin mevcudiyetine, finansal kavramlarla ilgili iletişim kurma kabiliyetine, doğru finansal kararların alınmasındaki beceriye, bireysel finans yönetimindeki kabiliyete ve gelecekteki finansal gereksinimler konusundaki etkin ve güvenli planlamaya dayandığı görülmektedir.

2.1. Finansal Okuryazarlığın Önemi

Modern toplumlarda her geçen gün çeşitlenen ve karmaşık bir hâl alan finansal enstrümanların varlığının artması, bireylerin doğru kararlar verebilmesi ve kendilerini güvenceye alabilmeleri açısından finansal okuryazarlık vasıflarını geliştirmelerini gerekli hale getirmiştir. Beal ve Delpachitra (2003) çalışmasında; finansal kurumların, güçlü rekabet ortamında pazar payına sahip olma arzularının, finansal piyasalarda karşılaşılan kısıtlamaları kaldırdığını, kredi alımlarını kolaylaştırdığını ve bu şartlar altında finansal kabiliyetlerin çok daha fazla önem arz ettiğinin üzerinde durmaktadır. Bunlara ek olarak, kredi kartı alım koşullarının kolaylaştırıldığı ve genel itibarıyla kredi kartının mal ve hizmetler

için ödeme aracı olarak görüldüğü söylenebilir. Bireysel kredilere ve diğer ödeme seçeneklerine daha kolay erişim sağlamasıyla birlikte aynı zamanda hem kişisel ve hane halkı borç düzeylerinde hem de tüketim harcamalarında artışlara yol açmaktadır.

Finansal sorunları çözümlenebilmek, karşılaşılabilecek olası bir finansal sorunu önleyecek tedbirleri alabilmek ve bununla birlikte refah düzeyi yüksek, sağlıklı ve mutlu bir yaşamın devamlılığını sağlayabilmek, finansal okuryazarlık vasıflarına hakimiyetle doğru orantılı artış gösterecektir. Genel itibarıyla karşılaşılan finansal sorunlar; aile içi problemler, psikolojik problemler ve çeşitli kötü deneyimlerin temelini oluşturmaktadır. Bu sebeple paranın kullanılması özellikle evli olan çiftlerin bilmesi gereken bir konudur. Finansal problemler, insanlarda duygusal kırılmalara, streslere, depresyonlara sebebiyet verdiği gibi insanlara olan saygıyı da azaltıp aile içi tartışmaları tetikler ve bunun sonucunda boşanmaları artırabilir (Amidjono vd., 2016: 279). Bireylerin, emeklilikleriyle ilgili planlama yapma konusunda, finansal okuryazarlık vasıflarına sahip olmalarının önemli bir yeri vardır. Beal ve Delpachitra (2003) çalışmasında, dünya genelinde vatandaşların kamu emekliliği olgusundan uzaklaştırılmaya çalışıldığını ve bireylerin emeklilik gelirleriyle ilgili daha fazla sorumluluk aldığı modellerin hükümetler tarafından desteklendiğini vurgulamaktadır. Bunun mümkün olabilmesi için bireylerin, emeklilik fonları ve işleyişleri konusunda daha fazla bilgiye hâkim olması gerekmektedir. Bu konu, bilhassa gençlerin emeklilik dönemlerinde hayatlarının nasıl etkileneceğini algılamaları açısından da önem arz etmektedir.

Finansal okuryazarlık seviyesinin artması, sağlıklı ve istikrarlı bir ekonomi için de önem arz etmektedir. Finansal açıdan bilinç düzeyi yüksek olan bireyler, herhangi bir finansal ürün ya da hizmet alırken araştırmalarını daha kapsamlı yapacak, bu da piyasa etkinliğinin artmasını sağlayacaktır. Böylece verimi düşük ve maliyeti yüksek ürünler, finansal bilgiye hâkim bireyler aracılığıyla sistem dışında bırakılmış olacaktır. Finansal okuryazarlığın pozitif yansımalarından bir diğeri de kayıt dışı işlemlerin azalmasına yardımcı olmasıdır. Bu tarz işlemlerin zararlı ve yıkıcı sonuçlarının olabileceğini öngörebilen bireyler, kayıt dışı işlemlerden uzak durmayı seçebileceklerdir. Tefecilik gibi kayıt dışı finansman yöntemlerinin verdiği zarar, bireyi olduğu kadar finansman kurumlarını da etkilemektedir (Frühaufer ve Retzmann, 2016:268). Kayıt dışı çalışarak vergi ve diğer toplumsal yükümlülüklerini yerine getirmeyen bu tür yapı-

lanmaların karşısında, yasal olarak faaliyet gösteren finansal kurumlar dezavantaj yaşayacaktır.

Son zamanlarda yaşanan değişimler, finansal okuryazarlık kavramını çok daha önemli bir hale getirmiştir. Bu değişimler; finansal enstrümanların karmaşık bir yapı haline dönüşmesi, finansal kararlarda bireyin sorumluluklarının artmış olması, teknolojik gelişme ve yenilikler, emeklilik sistemindeki değişimler, demografik özelliklerdeki farklılaşmalar, düşük finansal okuryazarlık düzeyinin olumsuz etkileriyle tüketicilerin yanlış finansal kararlar almaları, finansal dolandırıcılık ve finansal dışlanma şeklinde özetlenebilir (Güler, 2015:82).

Finansal okuryazarlığın, finansal tüketicilerin işlemlerini serbest piyasa şartlarında gerçekleştirebilmesi ve finansal kurumların etkin çalışabilmesi açısından büyük bir önemi vardır. Tüketici kredisi ve kredi kartı kullanımı, mevduat hesabı ve bireysel emeklilik hesabı açtırmak gibi günlük temel bankacılık işlemlerinde bile bireyler sorun yaşayabilmektedir. Karmaşık finansal ürünler ve yenilenen teknoloji sonucunda, toplumda kaygı seviyesinde artış görülebilmektedir. Bu nedenle, piyasaların daha iyi işlemesi ve bireylerin aldıkları kararlarda doğru seçimler yapabilmesi açısından finansal okuryazarlığın önemli bir katkısının olduğu söylenebilir (Ruiz-Durán, 2016: 298). Finansal okuryazarlık seviyesinin artırılması ile ilgili atılan adımlar kısa bir zamanda istenilen sonucu veremeyebilir. Sonuç alınabilmesi için; çalışmaların toplumun geneline tesir etmesi, yaşamın her anında ciddiye alınması ve gençlerin bu bakış açısıyla yetiştirilmesi sürecinin tamamlanması gerekebilir. Başarılı bir planlama ve uygun adımlarla, orta ve uzun vadede toplumun finansal okuryazarlığını artırmanın mümkün olduğu söylenebilir (Rinaldi, 2016:130).

2.2 Finansal Okuryazar Olma Göstergeleri

Finansal okuryazar olma tanımı gibi finansal okuryazar olma göstergelerinde de fikir birliği mevcut değildir. Fakat farklı çalışmalarda yazarlar bu koyuya yer vermiş ve finansal okuryazar olan bir bireyin özelliklerine değinmişlerdir. Örneğin; Schagen ve Lines (1996) çalışmasında finansal okuryazar olan bireyin;

- Para yönetiminde ana kavramlar hakkında bilgi sahibi olduğunu,
- Finans kuruluşları, sistemler ve servisler hakkında en az bireysel işlemlerini gerçekleştirebilecek kadar bilgisinin olduğunu,

- Hem genel hem de spesifik konularda finansal yeteneğe sahip olduğunu,
- Finansal ilişkiler konusunda etkili ve sorumlu yönetimine izin veren tutumlara sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Amerika’da finansal okuryazarlık konusunda üst yetkililere hazırlanan “President’s Advisory Council on Financial Literacy”-PACFL (2008) raporunda, bireylerin finansal okuryazar sayılabilmesi için;

- Finans sisteminin işleyişini anlaması ve kurumlar hakkında bilgisinin bulunması,
- Nakit işlemleri yönetebilmesi,
- Öncelikleri belirlemesi ve sahip olduğu kaynaklara göre bütçeleme yapması,
- Acil ve beklenmedik durumları dikkate alması, güvenlik önlemleri alması ve hazırlıklı olması,
- Kredi ihtiyacı halinde mevcut seçenekleri karşılaştırması,
- Konuta gereksinim duyması halinde seçebileceği kira veya satın alma gibi olasılıkları değerlendirebilmesi,
- Riskleri tespit edebilmesi, kontrol edebilmesi ve kaçınabilmesi,
- Temel yatırım araçlarının risk- getiri ilişkisini değerlendirebilme,
- Geleceği düşünebilmesi, emeklilik dönemi için planlama yapması veya bireysel emeklilik hesabına sahip olması gerekmektedir.

3. LİTERATÜR TARAMASI

Chen ve Volpe (1998) çalışmalarında, üniversite öğrencilerinin kişisel finansal okuryazarlık durumlarını ve okuryazarlık ile öğrenciler arasındaki karakteristik ilişkiyi ele almıştır. 924 üniversite öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirilen ankette, öğrencilerin fikirleri ve kararlarında okuryazarlığın etkisi değerlendirilmiştir. İncelemeler sonucunda, öğrencilerin soruların %57’sini doğru yanıtladığı tespit edilmiştir. Kadınların, alt sınıf öğrencilerinin, otuz yaş altı ve iş tecrübesi daha az olan bireylerin, finansal okuryazarlık seviyelerinin daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bernheim vd. (2001) çalışmalarında, lise öğrencilerini baz almış ve lise müfredatındaki finansal derslerin, öğrencilerin yetişkinlik dönem-

lerinde elde ettikleri birikimlere etkilerini incelemişlerdir. Çalışmanın sonucunda, finansal eğitim almış olanların diğerlerine oranla daha yüksek seviyede birikime sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Chen ve Volpe (2002) çalışmalarında, cinsiyet, eğitim görülen bölüm, iş deneyimi, sınıf ve yaş faktörlerinin finansal okuryazarlığa etkisini araştırmışlardır. Araştırma, işletme ve diğer bölümlerde okuyan 820 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda, erkeklerin kadınlara göre kişisel olarak finansı öğrenme hususunda daha istekli oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Finansal okuryazarlık seviyesinin, iş tecrübesinden de önemli ölçüde etkilendiği ortaya konulmuştur.

Beal ve Delpachitra (2003), 789 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirdikleri anket çalışmasıyla, Avustralya'daki Southern Queensland Üniversitesi'nde (USQ) eğitim gören üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerini araştırmışlardır. Araştırmada, lojistik regresyon modeli uygulanmış ve örneklem tesadüfi seçilmiştir. Çalışma sonucunda, öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin düşük olduğu gözlemlenmiştir.

Cude vd. (2006) çalışmalarında, öğrencilerin finansal bilgi davranışlarının ne şekilde oluştuğunu ve risk alma seviyelerini hangi unsurların etkilediğini gözlemlenmişlerdir. Toplam 1891 öğrencinin katılımıyla gerçekleşen çalışmada, 491 öğrenci University Of Georgia (UGA)'dan, 1400 öğrenciyse Luisiana State University (LSU)'dan seçilmiştir. Çalışmada, risk ve finansal okuryazarlık seviyelerinin kazanılmasında ailelerin aktif rol oynadığı ve bu faktörün çocuğun finansal açıdan sosyalleşmesinde önemli bir yeri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Wagland ve Taylor (2009) çalışmalarında, finansal okuryazarlık seviyesinin cinsiyete göre değişim gösterip göstermediğini ve bu durumun sorun teşkil edip etmediğini araştırmışlardır. Çalışmadaki örneklem, işletme bölümünde okuyan 165 kişilik bir öğrenci grubundan oluşturulmuştur. Katılımcıların %74'ü finansal bilgiyle alakalı soruları doğru yanıtlarken, %53'ü de sistem ve terimleri anlama hakkındaki sorulara doğru cevap verebilmiştir. Çalışmanın sonucunda, öğrencilerin %60 oranında doğru karar verebildikleri gözlemlenmiştir. Bir diğer sonuçta, cinsiyet unsurunun finansal okuryazarlık seviyesinde önemli bir etkiye neden olmadığı yönündedir.

Robb ve Sharpe (2009) çalışmalarında, Midwestern üniversitesinden 6.520 öğrenciyne anket uygulamış ve finansal okuryazarlık sevi-

yesinin öğrencilerin kredi kartı borç bakiyeleri üzerine etkilerini incelemiştir. Finansal okuryazarlık seviyesinin, kredi kartı borç bakiyelerinde önemli bir fark yaratmadığı hatta finansal okuryazarlık seviyesi yüksek olan öğrencilerin kredi kartı borç bakiyelerinin daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Jorgensen ve Savla (2010) çalışmalarında, 420 üniversite öğrenciyle anket yapmış ve finansal okuryazarlık seviyelerinde, aile faktörünün etkisini araştırmışlardır. Yapısal Eşitlik Modellemesiyle test eden yazarlar, aile faktörünün bireyin tutum ve davranışlarını etkilediğini ancak finansal bilgi seviyelerini etkilemediği sonucuna ulaşmışlardır.

Sabri ve MacDonald (2010) bu çalışmalarında, Malezya'daki üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlıkları ile tasarruf davranışları arasındaki ilişki incelemiştir. Çalışmada, Malezya'daki 11 üniversiteden tesadüfi şekilde seçilen 2519 öğrenciye anket yapılmıştır. Analiz verileri doğrultusunda, finansal okuryazarlık ile tasarruf davranışları arasında pozitif korelasyonun varlığı ortaya konulmuştur. Bunun yanı sıra, devlet üniversitesinde okuyanların tasarruf davranışlarının, özelde okuyanlara göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Ünal ve Düger (2011) çalışmalarında, Dumlupınar Üniversitesi akademik personelin finansal davranış eğilimlerini tespit etmeyi ve finansal davranış eğilimlerinin finansal gönenç durumuna etkilerini araştırmayı amaçlamışlardır. Çalışma, 246 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiş ve bütün birimlerde görev alan akademik personel ankete dahil edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, kişilerin finansal gönenç hallerinden sınırlı seviyede memnun oldukları ve finansal davranış eğiliminin finansal gönenç durumu üzerinde pozitif yönde etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Nidar ve Bestari (2012) çalışmalarında, Endonezya'daki Padjadjaran Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerini belirlemeyi ve finansal okuryazarlık seviyelerini etkileyen unsurları tespit etmeyi amaçlamışlardır. 400 öğrencinin tesadüfi olarak seçildiği örneklemin anket sonuçlarına göre, kişisel finansal okuryazarlık seviyelerinin; yatırım, kredi ve sigortacılık konularında düşük olduğu ve geliştirilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, eğitim düzeyi, fakülte, kişisel gelir düzeyi, ailenin gelir düzeyi, aileden öğrenilen bilgi unsurlarının da finansal okuryazarlık seviyelerini etkileyen önemli unsurlar olduğu ortaya konulmuştur.

Rodrigues, vd. (2012) yaptıkları çalışmada, Portekiz'deki üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerini tespit etmeyi hedeflemiş ve bu amaç doğrultusunda 612 kişiye "Portuguese Student Finance Survey 2012" anketi yapılmıştır. Disiplinler arasındaki farklılıkların da dikkate alınabilmesi için örnekleme; mühendislik, işletme ve yönetim, tasarım ve turizm gibi farklı bölümlerden öğrenci dahil edilmiştir. Analiz sonuçlarında, öğrencilerin finansal davranışlarını ailelerden edindiği ortaya konulmuştur. Yaş ile finansal okuryazarlık seviyeleri arasında pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Orta ve yüksek seviyedeki finansal okuryazarlık, 25 yaş üstü öğrencilerde %92'lik bir oranla gerçekleşmiştir. Ayrıca, işletme ve yönetimi bölümü öğrencilerinin diğer bölümlere göre daha yüksek seviyede finansal okuryazarlığa sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Nano ve Cani (2013) çalışmalarında, Arnavutluk'ta üniversite öğrenim gören öğrencilerin finansal bilgi ve okuryazarlık seviyelerinde, işletme bölümünde eğitim almanın etkilerini incelenmişlerdir. Çoğu işletme öğrencisi olan 607 kişi seçilerek, örneklem oluşturulmuş ve kapsamlı bir anket gerçekleştirilmiştir. Bulgular, işletme öğrencilerinin farklı bölümlerde okuyanlara göre daha yüksek finansal okuryazarlık seviyesinde olduğunu göstermiş, fakat finansal tutum ve davranışlar açısından önemli farklılıklar olmadığı ortaya konulmuştur.

Luksander vd. (2014), 18-25 yaş aralığındaki 38.000 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirdikleri ankette, liselerde öğrenim gören farklı eğitim ve demografik özelliklere sahip öğrencilerin finansal bilgi seviyelerinin ne şekilde farklılaşacağını araştırmışlardır. Çalışmanın sonucunda, öğrencilerin finansal bilgi seviyelerinde ölçüm kriterlerinin önemli değişiklikler meydana getireceğini ve lise eğitiminde sahip olunacak finansal-ekonomik bilginin gençlerin finansal bilgi seviyelerinde yararlı bir etkisi olacağı sonucuna varmışlardır. Bunun yanı sıra, ortaokul çağında alınan finansal-ekonomik eğitimin, gençlerin finansal bilgi seviyesinde önemli bir etkisi olmadığı da saptanmıştır.

Ergün vd. (2014) yaptıkları çalışmada, demografik unsurların, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerine etkilerini incelemişlerdir. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencileriyle gerçekleştirilen araştırmada, 275 öğrenci tesadüfi şekilde seçilmiştir. Araştırma sonuçları neticesinde, öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazar oldukları tespit edilmiştir. Finansal okuryazarlık seviyelerindeki farklılıkları etkileyen unsurların; öğretim şekli, cinsiyet ve aylık ortalama hane geliri olduğu ortaya konulmuştur.

Fatoki (2014) çalışmasında, Güney Afrika'da Limpopo- Gaunteng şehirlerinde yer alan iki üniversitenin tarım ve kimya bölümünde okuyan 152 öğrencinin katılımıyla, ekonomi-finans alanları harici eğitim alan öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin durumunu incelemeyi hedeflemiştir. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin soruları %47'lik bir oranla doğru yanıtlayabildiğini ve finansal okuryazarlık seviyelerinin düşük olduğunu tespit etmiştir.

Kılıç, vd. (2015), üniversite öğrencilerinin finansal bilgi seviyelerini tespit etmek amacıyla gerçekleştirdikleri bu çalışma, Gaziantep Üniversitesi öğrencileriyle gerçekleştirilmiş ve çalışma neticesinde öğrencilerin genel başarı seviyelerinin %48 oranında olduğu ortaya çıkmıştır. Erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyesinin, kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kredi kartı ve internet bankacılığı kullanımı, okuryazarlık seviyesinde etkili olmuştur. Öğrencilerin bireysel bankacılık konularında, yatırım konularına oranla çok daha fazla bilgiye sahip oldukları gözlemlenmiştir. Bununla birlikte, güncel finans bilgileri açısından da duyarlılıklarının fazla olduğu gözlemlenmiştir. Alkaya ve Yağlı (2015) çalışmalarında, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesindeki öğrencileri baz alarak; bireylerin finansal bilgi, tutum ve davranışları incelemiştir. Araştırma neticesinde, finansal davranış ve tutumun ilişkili olduğu ve bireylerin pozitif finansal tutum ve davranışlarda bulunmasına rağmen finansal konularda yeterli bilgi seviyesinde olmadıkları tespit edilmiştir.

Özdemir, vd. (2015) yaptıkları çalışmada, Türkiye'de öğrenim gören üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerini gözlemlemiştir. Araştırmaya katılan 221 öğrenci, Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim görmektedir. Çalışma neticesinde; ankete katılan öğrencilerin, finansal okuryazarlık seviyelerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, cinsiyet ve finansal bilgi kaynakları gibi unsurların, finansal okuryazarlık seviyesine etkisi olduğu tespit edilememiştir.

Çam ve Barut (2015) bu çalışmada, tesadüfi şekilde seçilmiş 400 öğrenci ile finansal okuryazarlık anketi yapmış ve bu araştırmayla üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerini ve davranışlarını ortaya koymayı amaçlamışlardır. Anket verileri doğrultusunda uygulanan çoklu regresyon modeli analizi neticesinde; öğrencilerin temel finansal kavramlar ile ilgili bilgileri ve finansal okuryazarlık seviyeleri çok düşüktür.

Barış (2016) bu çalışmada, finansal okuryazarlık seviyesinin bireysel bütçeleme davranışlarına etkisini, 359 üniversite öğrencisinin katılımıyla incelemiştir. Araştırma neticesinde, öğrencilerin bütçeleme davranışlarıyla, finansal okuryazarlık seviyeleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulgusunu elde etmiştir. Bunun yanı sıra, cinsiyet unsurunun farklılık yarattığı, kız öğrencilerin erkeklere göre finansal okuryazarlık açısından daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Altan ve Biçer (2016), üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerini ölçümleyebilmek amacıyla yapmış oldukları çalışmalarında; öğrencilerin harcama, tutum, algı ve ilgileri ile alakalı 4 boyutta finansal bilgileri incelenmiştir. İnceleme yapılan bu alanlarla ilgili olarak, finansal bilgi ile cinsiyet arasında farklılık tespit edilmemiştir. Finansal eğitim alan kişilerin finansal algılarının daha yüksek olduğu ve üniversite öğrencilerinin sınıfları arttıkça ilgi ve algılarının arttığı görülmüştür.

Elmas ve Yılmaz (2016), 80 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirdikleri bu çalışmada, öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerini, aldıkları üniversite eğitimlerinin finansal okuryazarlıklarına pozitif bir etkisinin olup olmadığını ve demografik unsurların finansal okuryazarlığı ne şekilde etkileyeceğini görmeyi amaçlamışlardır. Çalışma neticesinde, öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyeleri düşük çıkmıştır. Aynı zamanda, cinsiyet, kredi kartı kullanımı, öğretim programının örgün ya da ikinci öğretim olması gibi faktörlerin finansal okuryazarlık seviyeleri üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı sonucuna varılmıştır.

Er, vd. (2017), finansal okuryazarlık ve finansal eylemle ilgili üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmalarında, bireylerin genel finansal okuryazarlık seviyelerinin düşük olduğu, kredi kartı kullanımı, mali yardım alımı ve finansal bilgi düzeyiyle, finansal okuryazarlık arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Solomon, vd. (2018) çalışmalarında, 21. yy daki öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinin hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde çok düşük olmasından dolayı bu durumun halkların refahı üzerinde olumsuz etkisi olduğunu vurgulamışlardır. Araştırmada, Botswana ülkesinde ortaokul düzeyindeki müfredatı bakılmış ve öğrencilere kişisel finansal okuryazarlık sunmanın gerekliliği tespit edilmiştir. Halihazırdaki müfredat ve iş alanları, ihtiyacı karşılamak konusunda yetersiz kaldığı için, müfredatı zorunlu olarak bu konunun eklenmesi gerektiği anlatılmıştır.

4. İSTATİSTİK ANALİZ

4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışma, lisans seviyesinde eğitim alan öğrencilerin finansal okuryazarlık tutum ve davranışlarını belirlemek ve seçilen bazı değişkenler bazında, bu tutum ve davranışlarda anlamlı bir farklılık olup olmadığını gözlemlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada kullanılan değişkenler; öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, aile gelir durumu ve finans eğitimi alıp, almama durumları olarak belirlenmiştir. Literatürdeki birçok çalışmada da bu unsurların finansal okuryazarlık seviyesini belirlemede bağımsız değişken olarak kullanıldığı gözlemlenmiştir. Bireylerin daha doğru finansal kararlar almalarında önemli bir gösterge olan finansal okuryazarlık kavramının toplumun farklı kesimlerinde nasıl bir düzeyde olduğu ve nelerden etkilendiğinin araştırılması önem taşımaktadır.

4.2. Veri Toplama Aracı

Çalışmada, finansal okuryazarlık seviyesini ölçümleyebilmek amacıyla Sarıgül (2015) tarafından geliştirilen ve geçerliliği güvenilirliği yapılan toplam 14 maddeden ve harcama (4 madde), tutum (4 madde), algı (3 madde), ilgi (3 madde) olmak üzere 4 alt boyuttan oluşan "Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekte her bir soru maddesinin cevap skalası "tamamen katılıyorum" ifadesinden "hiç katılmıyorum" ifadesine kadar süren 5'li Likert ölçeği biçimindedir.

4.3. Örneklem Seçimi

Çalışmada, İstanbul'da eğitim veren özel bir üniversitenin farklı bölümlerinde okuyan öğrenciler örneklemi oluşturmaktadır. Okulda toplam 26.759 öğrenci bulunmaktadır. Araştırmada çekilecek örnek sayısı Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2004) tarafından geliştirilen tabloda 0.05 örnekleme hatası ve $p=0.50$ ve $q=0.50$ için, anakütle sayısı 26.759 için çalışılması gereken örnek sayısı 383 olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada 1100 öğrenciye ulaşılmıştır.

Tablo 2. Örneklem Büyüklükleri Tablosu

Anakitle büyüklüğü	± 0.03 örnekleme hatası (d)			±0.05 örnekleme hatası (d)			±0.10 örnekleme hatası (d)		
	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7
	100	92	87	90	80	71	77	49	38
500	341	289	321	217	165	196	81	55	70
750	441	358	409	254	185	226	85	57	73
1000	516	406	473	278	198	244	88	58	75
2500	748	537	660	333	224	286	93	60	78
5000	880	601	760	357	234	303	94	61	79
10000	964	639	823	370	240	313	95	61	80
25000	1023	665	865	378	244	319	96	61	80
50000	1045	674	881	381	245	321	96	61	81
100000	1056	678	888	383	245	322	96	61	81
1000000	1066	682	896	384	246	323	96	61	81
100 milyon	1067	683	896	384	245	323	96	61	81

Kaynak: Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004:50

4.4. Araştırmanın Varsayımları ve Kısıtları

Katılımcıların, ölçekte var olan soruları yanıtlarken gerçek duygu ve düşüncelerini ortaya koydukları ve anketteki soruları gönüllü bir şekilde, doğru ve eksiksiz cevapladıkları varsayılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin anketteki soruları cevaplarırken, kelimeleri gerçek anlamlarıyla algıladıkları varsayılmıştır. Oluşabilecek kavramsal yanılgılar dikkate alınmamıştır. Anketteki örneklem sayısının artırılmasında bazı zorluklar ortaya çıkmış, öğrenciler zaman ayıramama gerekçelerini sunarak katılamayacaklarını belirtmiştir. Katılımcıların anket katılımına pozitif yaklaşmamış olmaları çalışmanın bir kısıtı şeklinde değerlendirilebilir. Bir başka kısıt da anketin yapıldığı dönemde okula gelmeyen ve raporlu öğrencilerin örneklem dışında kalmasıdır.

4.5. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmaya yönelik oluşturulan hipotezler Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Araştırmanın Hipotezleri

H	Hipotez
H1	Cinsiyet açısından harcama, tutum algı ve ilgi boyutları için anlamlı farklılık vardır
H2	Yaş açısından harcama, tutum algı ve ilgi boyutları için anlamlı farklılık vardır
H3	Aile gelir durumu açısından harcama, tutum algı ve ilgi boyutları için anlamlı farklılık vardır
H4	Finans dersi/kursu alma durumu açısından tutum algı ve ilgi boyutları için anlamlı farklılık vardır
H5	Harcama, tutum, algı ve ilgi alt boyutları arasında anlamlı ilişki vardır

4.6. Bulgular ve Yorumlar

Anketin güvenilirliğinin ortaya konulabilmesi amacıyla Cronbach Alpha, İkiye Bölme (split), Paralel, Mutlak Kesin Paralel (strict) testleri kullanılmıştır. Cronbach Alpha değeri %70'i geçmesi, anket başarısının göstergesidir. Bazı çalışmalarda ise, bu değer in başarı kriteri, %75 seviyesini geçmesiyle ilişkilendirilir (Sezgin, 2016:1287). Çalışmada, ele alınan tüm kriterlerde %70 seviyesinin üzerinde bir sonuç alınmış olması, iç tutarlılık ve çıkarımlar konusunda anketin güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmasını sağlamıştır. Anketin güvenilirlik analizi neticesinde; Cronbach-Alpha = 0.948, Paralel = 0.947, Strict = 0.947 değerlerini vermiştir. Tanımsal bulgular bölümünde, çalışmanın ilk kademesinde anketi yanıtlayanlara yönelik genel bilgiler aktarılmıştır.

- Katılımcıların %52,4'ü kadın ve %47,6'sı ise erkektir.
- Katılımcıların %3,7'si 18 yaş altı, %51,3'ü 19-20 yaş aralığında, %31,1'i 21-22 yaş ve %13,8'i 22 yaş üzerindedir.
- Katılımcıların %10,7'sinin gelir durumu 4000 TL ve altı, %15,4'ünün 4001-5000 TL, %16,3'ünün 5001-6000 TL, %12,1'inin 6001-7000 TL ve %45,5'inin ise gelir durumu 7000 TL ve üzeridir.
- Katılımcıların %15,9'unun bölümü Uluslararası Finans, %14,2'sinin İşletme, %8,6'sının Beslenme ve Diyetetik, %6,2'sinin Psikoloji, %4,4'ünün Medya ve İletişim Sistemleri, %11,8'i Hukuk, %3'ünün İngilizce Öğretmenliği, %5,3'ünün Bilgisayar Mühendisliği, %6,3'ünün İnşaat Mühendisliği, %11,8'inin İktisat, %5,5'i Mimarlık, %6,0'sı Tıp olarak belirlenmiştir.
- Katılımcıların yüzde %58,7'si internet veya mobil bankacılık kullanmakta ve %41,3'ü kullanmamaktadır.
- Katılımcıların yüzde %85,9'unun da kredi kartı bulunmakta ve %14,1'inin bulunmamaktadır.
- Katılımcıların %26,8'inin not ortalaması 2'den düşük, %67,43'ünün 2-3 arasında, %6,17'sinin 3-4 arasındadır.
- Katılımcıların %59,2'si finans eğitimi almış, %40,8'i almamıştır.

4.6.1. Açıklayıcı faktör Analizi sonuçları

Birbiriyle ilişkisi olan p adet değişkeni bir araya toplayarak az sayıda ilişkisiz ve kavramsal açıdan anlamlı yeni değişkenler (faktörler, boyutlar) elde etmeyi, keşfetmeyi hedefleyen çok değişkenli istatistiğe, faktör analizi denir (Sezgin ve Kınay, 2010:113). Ölçeklere yönelik açıklayıcı faktör analizi prosesinde, ilk olarak verilerin faktör analizine uygun olup olmadığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda veri setinin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliği 0,928 düzeyinde yani iyi olarak kabul edilen 0,70 düzeyinin üzerinde gerçekleştiği tespit edilmiştir. Analizde kullanılan maddelerin/değişkenlerin tutarlılığını ölçen Bartlett küresellik testi istatistiksel açıdan anlamlı ($\chi^2= 4955,21$ ve $p=.000$) çıkmıştır. Testler neticesinde açıklayıcı faktör analizine konu olan örneklemin yeterli bulunduğu ve faktör analizinin uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Veri setinin uygunluğunun yapılan testlerle kabulüyle faktör yapısının belirlenmesi amaçlanmış, faktör tutma metodu olarak "Varimax" döndürme ve temel bileşenler analizi yöntemleri kullanılmıştır. Faktör yapısında, toplam varyansın %73,74'ünü açıklayan 4 faktörlük bir yapı ortaya konulmuştur. Çokluk vd., (2012) çalışmalarında, sosyal bilimlerde gerçekleştirilen araştırmaların çok faktörlü desenlerde ortaya konulan varyans aralığının %40 ile %60 arasında olmasının yeterli olacağına değinmişlerdir. Dört boyut toplamda varyanstaki değişimin %73,74'ünü açıkladığından, faktörlerin açıklama oranı yeterli kabul edilmiştir. Anti-imaaj matris diyagonal değerleri 0,50 değerinin üzerinde çıkmıştır. Böylece herhangi bir soru çıkarım işlemine gerek kalmamıştır. Faktör analizi neticesinde Extraction (çıkarma) sütununda değeri 0,20'nin altında olan sorular, Costello ve Osborne (2005) çalışmasında da ortaya koyduğu gibi, varyans değişime etkileri az olması nedeniyle analiz dışında tutulmalıdır. Yapılan çalışmada, 4 faktör için 0,20 değerinin altında bir soru olmaması nedeniyle çıkarım yapılmayarak, tüm anket sorularından faydalanılmıştır.

Tablo 4. Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranışları Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Faktör 1: Harcama Cevap ortalaması=4.05	Açıkladığı varyans: 24.89	Cronbach alpha (CA):0.918
	Faktör yükü	Madde silinirse CA
1. Para ile ilgili konular karmaşıktır	,632	0.911
7. Alışveriş yapmak mutluluğum için çok önemlidir	,690	0.910
8. Para harcanmak içindir, biriktirmek için değildir	,611	0.914
9. Harcamalarımı kontrol etmekte zorlanırım	,702	0.913
11. Paramın nasıl bittiğini anlamam	,710	0.901
Faktör 2: Tutum Cevap ortalaması=4.12	Açıkladığı varyans: 20.61	Cronbach alpha (CA):0.920
	Faktör yükü	Madde silinirse CA
2. Planlanmış harcamalar için köşede para bulundurulmalıdır	,693	0.916
10. Haftalık ve aylık harcama planları yaparım	,622	0.919
12. Alışveriş yaparken fiyatları kıyaslarım	,684	0.905
13. Bir şey satın alırken finansal durumumu dikkate alırım	,635	0.913
Faktör 3: Algı Cevap ortalaması=3.07	Açıkladığı varyans: 16.78	Cronbach alpha (CA):0.910
	Faktör yükü	Madde silinirse CA
3. Finansal planlama ve bütçe çok parası olanlar için geçerlidir	,649	0.906
4. Günlük ve haftalık gibi kısa dönemler için harcama planı yapmak gereksizdir	,705	0.903
5. Ne yaparsam yapayım finansal durumumda çok değişiklik olmaz	,718	0.900
Faktör 4: İlgi Cevap ortalaması=4.67	Açıkladığı varyans: 11.46	Cronbach alpha (CA):0.909
	Faktör yükü	Madde silinirse CA
6. Finans konularında eğitim almak isterim	,723	0.905
14. Gazetelerin ve televizyonların ekonomi ve finans haberlerini izlerim	,719	0.902

4.6.2. Hipotezlerin Test Edilmesi

Çalışmada kullanılacak yönetemlerin belirlenmesi amaçlı normal dağılım testlerinden Kolmogorov-Simirnov ve Shapiro-Wilk kullanılmıştır. Normallik testlerinin ikisinde de sonuç $p < 0,05$ çıktığı için normal dağılımın sağlanmadığını ifade eden H_1 hipotezi kabul edilmiştir. Bu sonuç doğrultusunda, grup farklılığı analizlerinde non-parametrik yöntemlerin kullanılması gerekmiştir. Bu yöntemler, 2 grup için Mann-Whitney-U testiyle 3 ve üzeri grup için Kruskal Wallis testi gerçekleştirilmiş ve farkın kaynağının tespit edilebilmesi amacıyla ortalama sıra (mean rank) değerleri incelenmiştir.

Tablo 5. Cinsiyet açısından Mann-Whitney U sınaması sonuçları

Boyutlar	Grup	N	Ortalama sıra	Mann-Whitney U	p
Harcama	Kadın	576	266,44	14033,0	0,000*
	Erkek	584	206,99		
Tutum	Kadın	576	160,09	12200,5	0,000*
	Erkek	584	173,87		
Algı	Kadın	576	191,14	14253,5	0,000*
	Erkek	584	158,38		
İlgi	Kadın	576	176,04	13872,5	0,002*
	Erkek	584	206,32		

*0,05 için anlamlı farklılık

Harcama, tutum, algı ve ilgi boyutları kadın ve erkek öğrenciler açısından anlamlı farklılık göstermektedir. Ortalama sıra değerleri incelendiğinde, harcama boyutu için kadın katılımcıların, tutum boyutu için erkek katılımcıların, algı boyutu için kadın katılımcıların ve ilgi boyutu için erkek katılımcıların ölçeğe verdikleri cevaplar “katılıyorum” yönündedir.

Tablo 6. Yaş açısından Kruskal-Wallis sınaması sonuçları

Boyutlar	Grup	N	Ortalama sıra	Ki-kare değeri	p
Harcama	18 yaş altı	40	176,05	2.741	0,271
	19-20 Yaş	565	149,80		
	21-22 Yaş	343	166,17		
	22 yaş ve üzeri	152	192,04		
Tutum	18 yaş altı	40	141,00	1.923	0,263
	19-20 Yaş	565	168,77		
	21-22 Yaş	343	192,86		
	22 yaş ve üzeri	152	143,03		
Algı	18 yaş altı	40	168,53	1.667	0,096
	19-20 Yaş	565	191,86		
	21-22 Yaş	343	150,58		
	22 yaş ve üzeri	152	170,44		
İlgi	18 yaş altı	40	181,79	1.291	0,113
	19-20 Yaş	565	146,46		
	21-22 Yaş	343	169,64		
	22 yaş ve üzeri	152	186,74		

Harcama, tutum, algı ve ilgi boyutları yaş grupları için anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 7. Aile Gelir Durumu açısından Kruskal-Wallis sınaması sonuçları

Boyutlar	Grup	N	Ortalama sıra	Ki-kare değeri	P
Harcama	4000 TL altı	118	159,76	10.142	0,000*
	4001-5000 TL	169	161,19		
	5001-6000 TL	179	162,66		
	6000-7000 TL	133	166,02		
	7000 TL üzeri	501	172,43		
Tutum	4000 TL altı	118	185,83	9.224	0,000*
	4001-5000 TL	169	180,26		
	5001-6000 TL	179	179,10		
	6000-7000 TL	133	176,60		
	7000 TL üzeri	501	173,13		
Algı	4000 TL altı	118	190,42	8.055	0,000*
	4001-5000 TL	169	193,86		
	5001-6000 TL	179	167,08		
	6000-7000 TL	133	151,05		
	7000 TL üzeri	501	148,92		
İlgi	4000 TL altı	118	188,60	10.067	0,000*
	4001-5000 TL	169	183,41		
	5001-6000 TL	179	167,65		
	6000-7000 TL	133	164,56		
	7000 TL üzeri	501	162,31		

*0,05 için anlamlı farklılık

Harcama, tutum, algı ve ilgi boyutları aile gelir durumu açısından anlamlı farklılık göstermektedir. Harcama boyutu için 7000 TL üzeri olan yüksek gelirli, tutum için 4000 TL altı düşük gelir grubu, algı için 4000 TL altı gelir grubu ve ilgi için 4000 TL altı gelir grubu ölçeğe daha yüksek olumlu yönde puan vermişlerdir.

Tablo 8. Finans Eğitimi Alma Durumu Açısından Mann-Whitney U sınaması sonuçları

Boyutlar	Grup	N	Ortalama sıra	Mann-Whitney U	P
Harcama	Evet	651	160,32	17742,5	0,000*
	Hayır	449	173,68		
Tutum	Evet	651	180,23	15299,0	0,000*
	Hayır	449	145,34		
Algı	Evet	651	175,82	14802,5	0,000*
	Hayır	449	172,58		
İlgi	Evet	651	185,54	15231,5	0,001*
	Hayır	449	161,77		

*0,05 için anlamlı farklılık

Harcama, tutum, algı ve ilgi boyutları finans eğitimi alma durumu açısından anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ortalama sıra değerleri

incelendiğinde, harcama boyutu için finans eğitimi almayanlar, tutum boyutu için finans eğitimi alanlar, algı boyutu için finans eğitimi alanlar ve ilgi boyutu için yine finans eğitimi alanlar ölçeğe yüksek puan vermişlerdir, daha çok katılıyorum yönüyle cevap vermişlerdir.

Tablo 9. Katılımcıların Finansal Okuryazarlık Alt Boyutları İlişki Analizi Sonuçları

		HARCAMA	TUTUM	ALGI	İLGİ
HARCAMA	r	1.000	-.271*	.381*	-.281*
	p	.	.000	.000	.000
	n		1100	1100	1100
TUTUM	r		1.000	.297*	.344*
	p		.	.001	.000
	n			1100	1100
ALGI	r			1.000	.263*
	p			.	.000
	n				1100
İLGİ	r				1.000
	p				.
	n				

*p<0.05, anlamlı ilişki, r: korelasyon katsayısı

İlişki analizlerinden görüleceği üzere; harcama alt boyutu arttıkça tutum boyutu %27,1 azalmaktadır, algı boyutu %38,1 artmakta ve ilgi boyutu ise %28,1 azalmaktadır. Tutum boyutu algı boyutunu %29,7 arttırmakta, ilgi boyutunu %34,4 arttırmaktadır. Algı boyutu ilgi boyutunu %26,3 arttırmaktadır.

5. SONUÇ

Finansal okuryazarlık, basit ekonomik hesaplamaların gerçekleştirilebilmesinden finans bütçesinin yönetilebilmesine, sermaye piyasalarına katılım sağlanmasından bireysel emeklilik planlarının oluşturulabilmesine kadar birçok konuda, bireylerin kararlarını etkileyen, doğru ve etkin kararlar alabilmeleri açısından önem arz eden bir kavram olarak tanımlanabilir. Bireylerin finansal açıdan yaşamlarını güvenceye alabilmeleri, yapacakları doğru finansal seçimler neticesinde gerçekleştirebilecektir. Bu seçimlerin doğruluğu ve etkinliği de ancak bireyin finansal bilgi ve birikime sahip olmasıyla mümkün olacaktır. Bireylerin, asgari finans kültürüne sahip olmaları ve finansal okuryazarlık seviyelerini arttırmalarında finansal eğitimin çok önemli bir rolünün olduğunu söylemek mümkündür. Finansal eğitim; tasarruf, yatırım, borç ve kredi yönetimi konularında bireyin finansal becerilerini arttırmasına yardımcı olduğu

gibi, finansal dolandırıcılıktan korunma, hukuksal sorunlarda izlenecek yol, sahip olunan hak ve kullanım yolları gibi konularda da bireyi geliştirecektir. Fakat zamanla karmaşık hale gelen finansal sistem, finansal enstrümanların çeşitlenmesinin de etkisiyle, bireylerin birikimlerini değerlendirirken doğru seçimler yapmasını da güçleştirmektedir. Bu yüzden, lisans seviyesinde eğitim gören üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık kavramının önemini bilincinde olmaları ve finansal olarak bilgi birikim ve becerilerini eğitimlerle desteklemeleri gerekmektedir.

Buradan hareketle, İstanbul'da eğitim veren bir özel üniversitenin farklı bölümlerinde okuyan 1100 lisans öğrencisine yönelik finansal okuryazarlık tutum ve davranışlarını belirlemek üzere anket uygulanmıştır. Analiz sonucunda, harcama, tutum, algı ve ilgi boyutları kadın ve erkek öğrenciler için anlamlı farklılık göstermiş, ortalama sıra değerleri incelendiğinde, harcama boyutu için kadın katılımcıların, tutum boyutu için erkek katılımcıların, algı boyutu için kadın katılımcıların ve ilgi boyutu için erkek katılımcıların ölçeğe olumlu yanıtlar verdiği belirlenmiştir. Yaş açısından boyutlar için anlamlı farklılık görülmemiştir. Aile gelir durumu açısından tüm boyutlar anlamlı farklılık göstermektedir. Harcama boyutu için 7000 TL üzeri olan yüksek gelirliler, tutum için 4000 TL altı düşük gelir grubu, algı için 40001-5000 TL gelir grubu ve ilgi için 4000 TL altı gelir grubu ölçeğe daha yüksek olumlu yönde puan vermişlerdir. Finans eğitimi alma durumu açısından, tüm boyutlar anlamlı farklılık göstermektedir. Ortalama sıra değerlerine bakıldığında, harcama boyutu için finans eğitimi almayanlar, tutum boyutu için finans eğitimi alanlar, algı boyutu için finans eğitimi alanlar ve ilgi boyutu için yine finans eğitimi alanlar ölçeğe yüksek puan vermişlerdir, daha çok katılıyorum yönüyle cevap vermişlerdir. Boyutlar arasındaki ilişkilerin belirlenmesi için yapılan analizde, harcama alt boyutu arttıkça tutum boyutu %27,1 azalmakta, algı boyutu %38,1 artmakta ve ilgi boyutu ise %28,1 azalmaktadır. Tutum boyutu algı boyutunu %29,7 arttırmakta, ilgi boyutunu %34,4 arttırmaktadır. Algı boyutu ilgi boyutunu %26,3 arttırmaktadır.

Öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerini arttırabilmek amacıyla, eğitim programları finans içerikli seçmeli derslerle desteklenebilir, konusunda uzman kişiler tarafından seminerler düzenlenebilir ve öğrencilerin piyasa bilgilerini arttırmak amacıyla simülasyon eğitimleri verilebilir. Diğer yandan, harcamaların artması sonucunda, tutum, algı ve ilginin azalacağı belirlendiğinden, gençlere harcama ve tüketme odaklı yaşam tarzından vazgeçmenin anahtarları verilmeli, tasarrufa özendirilecek eğitimler düzenlenmelidir.

Kaynakça

- Alkaya, A. & Yağlı, D. (2015). Finansal Okuryazarlık, Finansal Bilgi, Davranış ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İ.İ.B.F. Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 40(8),585-599.
- Altan, F. & Biçer, E. B. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık ile İlgili Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(4),1501-1517.
- Amidjono, D. S., Brock, J. & Junaidi, E. (2016). Financial Literacy in Indonesia. In Aprea, C., Wuttke, E., Breuer, K., Koh, N.K., Davies, P., Greimel-Fuhrmann, B. & Lopus, J.S. (Eds.) *International Handbook of Financial Literacy* (pp.277- 290). Singapore: Springer.
- Atkinson, A. & Messy, F. (2012). *Measuring Financial Literacy: Results of the the OECD / ernational Network on Financial Education (NFE) Pilot Study*, OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, No:15, OECD Publishing.
- OECD/International Network on Financial Education (INFE) Pilot Study, OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, No. 15, OECD Publishing. http://www.oecd-ilibrary.org/finance-and-investment/measuring-financial-literacy_5k9csfs90fr4-en (Erişim Tarihi:12.10.2019).
- Barış, S. (2016). Finansal Okuryazarlık ve Bütçeleme Davranışı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *TESAM Akademi Dergisi*, 3(2), 13-38.
- Beal, D. J. & Delpachitra, S. B. (2003). Financial Literacy Among Australian University Students, *Economic Papers*, 22(1), 65-78.
- Bevan-Dye, A. L. & Akpojivi, U. (2016). South African Generation Y Students' Self-disclosure on Facebook. *South African Journal of Psychology*, 43(1), 114- 129.
- Bernheim, D. B., Garrett, D. M. & Dean, M. M. (2001). Education and Savings: The Long-Term Effects of High School Financial Curriculum Mandates. *Journal of Public Economics*, 80(3), 435-465.
- Chen, H. & Volpe, R. P. (1998) An Analysis of Personal Financial Literacy Among College Students, *Financial Services Review*, 7(2), 107-128.
- Chen, H. & Volpe, R.P. (2002). Gender Differences In Personal Financial Literacy Among College Students, *Financial Services Review*, 11(1), 289-307.
- Costello, A. & Osborne, J. W. (2005). Best Practices in Exploratory Factor Analysis: Four Recommendations For Getting The Most From Your Analysis, *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 10(7), 1-9.
- Cude, B. J., Lawrence, F.C., Lyons, A.C., Metzger, K., Lejeune, E., Marks, L. & Machtmes, K. (2006). College students and financial literacy: what they know and what we need to learn, *Eastern Family Economics and Resource Management Association Conference Proceedings*, 102-109.
- Çam, A. V. & Barut, A. (2015). Finansal Okuryazarlık Düzeyi Ve Davranışları: Gümüşhane Üniversitesi Önlisans Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma, *Global Journal of Economics and Business Studies*, 4(7), 63-72.

- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. & Büyüköztürk, Ş. (2012). Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve LISREL Uygulamaları, İstanbul: Pegem Akademi.
- Dvorak, T. & Hanley, H. (2010). Financial Literacy And The Design Of Retirement Plans, *Journal of Socio-Economics*, 39(1), 645-652.
- Elmas, B. & Yılmaz, H. (2016). Finansal Okuryazarlık: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma, *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 115-140.
- Er, B., Şahin Y. E. & Mutlu M. (2017). Finansal Eylem ve Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma, *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 54(1), 75-88.
- Ergün, B., Şahin, A., & Ergin, E. (2015). Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 34(7), 847-864.
- Fatoki, O. (2014). The Financial Literacy of Micro Entrepreneurs in South Africa. *Journal of Social Science*, 40(2), 151-158.
- FODER (Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği), <http://www.fo-der.org/edit-post/> (Erişim Tarihi: 03.10.2019).
- Frühhauf, F. & Retzmann, T. (2016). Financial Literacy in Germany. In Aprea, C., Wuttke, E., Breuer, K., Koh, N.K., Davies, P., Greimel-Fuhrmann, B. & Lopus, J.S. (Eds.) *International Handbook of Financial Literacy* (pp.263-276). Singapore: Springer.
- Güler, E. (2015). Hane halkının Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Sakarya İli Örneği, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Gökmen, H. (2012). Finansal Okuryazarlık, İstanbul: Hiperlink Yayınları.
- Hastings, J. S., Madrian, B. C. & Skimmyhorn, W. L. (2013). Financial Literacy, Financial Education, and Economic Outcomes, *Annual Review of Economics*, 5(1), 347-373.
- Jorgensen, B. L. & Savla, J. (2010). Financial Literacy of Young Adults The Importance of Parental Socialization, *Family Relations*, 59(2), 465-478.
- Kılıç, Y., Ata, H. A., & Seyrek, İ. H. (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma, *Muhasebe Finansman Dergisi*, 66(4), 129-150.
- Kindle, P. A. (2010). Student Perceptions Of Financial Literacy: Relevance To Practice, *Journal Of Social Service Research*, 36(5), 470-481.
- Lacatus, M. L. (2016). Financial Education in Romania. In Aprea, C., Wuttke, E., Breuer, K., Koh, N.K., Davies, P., Greimel-Fuhrmann, B. & Lopus, J.S. (Eds.) *International Handbook of Financial Literacy* (pp.321-328). Singapore: Springer.
- Koh, N.K., Davies, P., Greimel-Fuhrmann, B. & Lopus, J.S. (Eds.) *International Handbook of Financial Literacy* (pp.321-328). Singapore: Springer.
- Luksander, A., Béres, D., Huzdik, K. & Németh, E. (2014). Analysis of the Factors that Influence the Financial Literacy of Young People Studying in Higher Education, *Public Finance Quarterly*, 2(1), 220-241.

- Lusardi, A. (2008). Household Saving Behavior: The Role of Financial Literacy, Information, and Financial Education Programs, NBER Working Paper Series, Working Paper No: 13824, 1-24.
- Lusardi, A. & Tufano, P. (2009). Debt Literacy, Financial Experiences, and Over Indebtedness, Nber Working Paper No: 14808, 1-25.
- Lusardi, A. & Mitchell, O. S. (2014). The Economic Importance Of Financial Literacy: Theory And Evidence, *J Econ Lit*, 52(1), 5-44.
- Mason C. & Wilson R. (2000). Conceptualising Financial Literacy, Loughborough University Business School, Research Series Paper No: 2000:7, 1-42.
- Nano, D. & Cani, S. (2013). The Differences in Students' Financial Literacy based on Financial Education, *Academicus International Scientific Journal*, 8(1), 149-160.
- Nidar, S. R. & Bestari, S. (2012). Personal Financial Literacy Among University Students (Case Study At Padjadjaran University Students, Bandung, Indonesia), *World Journal of Social Sciences*, 2(4), 162-171.
- OECD & INFE (International network on Financial Education) (2011). Measuring Financial Literacy: Core Questionnaire in Measuring Financial Literacy: Questionnaire and Guidance Notes for conducting an Internationally Comparable Survey of Financial literacy, <https://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/49319977.pdf>, (Erişim Tarihi: 19.11.2019).
- Öztürk, E. & Demir, Y. (2015). Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi Akademik Personel Üzerine Bir Uygulama, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 68 (1), 113-134.
- Özdemir, A., Temizel, F., Sönmez, H. & Er, F. (2015). Financial Literacy of University Students: A Case Study for Anadolu University, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 11(24), 97-110.
- PACFL (President's Advisory Council on Financial Literacy) (2008). Annual Report to the President, https://www.treasury.gov/about/organizational-structure/offices/Domestic-Finance/Documents/PACFL_Draft-AR-0109.pdf, (Erişim Tarihi: 13.11.2019).
- PISA (Programme for International Student Assessment) (2013). PISA 2012 Assessment and Analytical Framework – OECD 2013, http://www.oecd-ilibrary.org/education/pisa-2012-assessment-and-analytical-framework_9789264190511-en. (Erişim Tarihi: 22.10.2019).
- Remund, D. L. (2010). Financial Literacy Explicated: The Case For a Clearer Definition in An Increasingly Complex Economy, *The Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 276-295.
- Rinaldi, E. (2016). The Relationship Between Financial Education And Society: A Sociological Perspective, *Italian J Sociol Educ*, 8(3), 126-148.
- Robb, C. A. & Sharpe, D. L. (2009). Effect Of Personal Financial Knowledge On College Students' Credit Card Behavior, *Journal of Financial Counseling and Planning*, 20(1), 25-40.
- Rodrigues, C. S., Vieira, F. D., Amaral, A. & Martins, F. V. (2012). Financial Literacy of University Students. Academic Publishing International Limited Reading, <http://repositorium.sdum.uminho.pt/handle/1822/21813> (Erişim Tarihi: 03.09.2019).

- Ruiz-Durán, C. (2016). Mexico: Financial Inclusion and Literacy Outlook. In Aprea, C., Wuttke, E., Breuer, K., Koh, N.K., Davies, P., Greimel-Fuhrmann, B. & Lopus, J.S. (Eds.) *International Handbook of Financial Literacy* (pp.291-304). Singapore: Springer.
- Sabri, M. F. & MacDonald, M. (2010). Savings Behavior And Financial Problems Among College Students: The Role Of Financial Literacy in Malaysia, *Cross-Cultural Communication*, 6(3), 103-110.
- Sezgin, F. H. & Kinay, B. (2010). A Dynamic Factor Model for Evaluation of Financial Crises in Turkey, *Bulletin De la Societe des Sciences Medicales*, No: 1/10, 109-117.
- Sezgin, F. H. (2016). Bayesci Faktör Analizi ve Maslach Tükenmişlik Envanteri Uygulaması, *International Conference on Scientific Cooperation for the Future in the Social Sciences (USAK) Bildiriler Kitabı*, Uşak, 22-23 Eylül, 1283-1296.
- Schagen, S. & Lines, A. (1996). *Financial Literacy in Adult Life: A Report to the Natwest Group Charitable Trust*, NFER, 36-45.
- Solomon, G. E., Nhete, T. & Sithole, B. M. (2018). The Case For The Need For Personal Financial Literacy Education in Botswana Secondary Schools, *SAGE Open*, 8(1), 1-9.
- TEB (Türkiye Ekonomi Bankası) (2014). *Türkiye Finansal Okuryazarlık ve Erişim Endeksi*. http://www.teb.com.tr/upload/PDF/foe_endeks_rapor_2014.pdf (Erişim Tarihi: 05.11.2019).
- Ünal, S. & Düger, Y. S. (2011). Akademik Personelin Finansal Gönenç Hali ile Finansal Davranış Eğilimi Arasındaki İlişkiye Yönelik Ampirik Bir Araştırma, *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 213-226.
- Vitt, L. A., Anderson, C., Kent, J., Lyter, D. M., Siegenthaler, J. K., & Ward, J. (2000). *Personal Finance and The Rush to Competence: Financial Literacy Education in the U.S.*, <http://www.isfs.org/documents-pdfs/repfinliteracy.pdf>, (Erişim Tarihi: 28.11.2019).
- Wagland, S. P. & Taylor, S. (2009), *When It Comes to Financial Literacy, Is Gender Really an Issue?*, *Australasian Accounting Business and Finance Journal*, 3(1), 13-25.
- Worthington, A. C. (2006). Predicting Financial Literacy in Australia. *Financial Services Review*, 15(1), 59-79.
- Yazıcıoğlu, Y. & Erdoğan, S. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Detay Yayıncılık.